

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА

ГРАМАТИЧНІ ЧИТАННЯ – X
Матеріали Міжнародної
науково-теоретичної конференції
16-17 травня 2019 року

Вінниця
"Твори"
2019

УДК 81'36(06)

Г 76

Редакційна колегія: Анатолій Загнітко, доктор філологічних наук, професор, член-кореспондент НАН України (науковий редактор); Богдан Ажнюк, доктор філологічних наук, професор; Алла Архангельська, доктор філологічних наук, професор; Олена Важеніна, кандидат філологічних наук; Майя Всеволодова, доктор філологічних наук, професор; Ірина Гарбера, кандидат філологічних наук; Ніна Горголюк, кандидат філологічних наук, старший науковий співробітник; Катерина Городенська, доктор філологічних наук, професор; Василь Грещук, доктор філологічних наук, професор; Людмила Коваль, доктор філологічних наук, доцент; Елла Кравченко, доктор філологічних наук, доцент; Жанна Краснобаєва-Чорна, доктор філологічних наук, доцент; Марія Коношкевич, доктор філологічних наук, професор; Тетяна Космеда, доктор філологічних наук, професор; Анатолій Мойсієнко, доктор філологічних наук, професор; Валерія Пилипак, кандидат філологічних наук; Людмила Попович, доктор філологічних наук, професор; Володимир Широков, доктор технічних наук, професор, академік НАН України; Ганна Ситар, доктор філологічних наук, доцент (заступник наукового редактора); Ілля Данилюк, кандидат філологічних наук, доцент (веб-редактор); Інна Аксьонова, аспірант (відповідальний секретар).

Затверджено до друку Вченою радою Донецького національного університету імені Василя Стуса (протокол № 10 від 26 квітня 2019 р.).

Г 76 Граматичні читання – X: Матеріали Міжнародної науково-теоретичної конференції 16–17 травня 2019 року / Донецький нац. ун-т імені Василя Стуса; наук. ред. А. П. Загнітко. – Вінниця: ТОВ "Твори", 2019. – 200 с.

ISBN 978-966-949-024-7

Розглянуто актуальні проблеми теорії мови, з'ясовано напрями еволюції морфологічних і синтаксичних категорій, а також їхні функційні вияви в тексті, встановлено особливості семантики фразеологічних і лексичних одиниць, висвітлено напрями та методи прикладних лінгвістичних досліджень.

Для науковців, викладачів, аспірантів і студентів-філологів.

ISBN 978-966-949-024-7

УДК 81'36(06)

© Донецький національний університет імені Василя Стуса, 2019

© Автори матеріалів, 2019

© ТОВ "Твори", 2019

ЗМІСТ

**РОЗДІЛ I. ПРОБЛЕМИ ФІЛОСОФІЇ ТА ФЕНОМЕНОЛОГІЇ
МОВИ, ТЕОРІЇ ТА ІСТОРІЇ МОВИ**

Бондарева Олена	Структурно-семантичні вияви форм дієслівного часу в літописних пам'ятках	7
Zahnitko Anatolii, Tereschuk Maria	Functional-objective basics of the parts of speech' classification	11
Краснобаєва- Чорна Жанна	Мовна концептуалізація та категоризація знань: концептуальна і ціннісна картини світу	16
Петрова Тетяна	Українська термінографія: проблеми й перспективи розвитку (від витоків до сучасності)	19

**РОЗДІЛ II. ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ СИНТАКСИСУ І
МОРФОЛОГІЇ**

Бойко Юлія	Конструкція як основа для побудови ментальної схеми речення	25
Бортун Каріна	Фразеологічні одиниці з імперативною семантикою у публіцистичному стилі	30
Домрачева Ірина	Реалізація у мовленні периферійних складників сукупності	33
Коваль Людмила	Про синтаксичний статус односкладного речення із предикативним заперечним словом <i>нема</i> (<i>немає</i>) в структурі головного компонента	39
Козаченко Олена	Особливості складнопідрядного речення з підрядними атрибутивною семантики	42
Колібаба Лариса	Активні моделі префіксальних дієслів в українській літературній мові початку ХХІ сторіччя	46
Лембик Сніжана	Імплікатури у складних безсполучникових реченнях сучасної французької мови	51
Островська Людмила	Синкретичність семантики номінативних окличних речень	54
Фурса Валентина	Дієслівне керування на тлі граматичних норм української літературної мови початку ХХІ сторіччя	59

Шрамко Руслана	Морфологічна реалізація об'єктної синтаксеми в синтаксичних конструкціях із предикатами ставлення суб'єкта – компонентах ізофункційних синтаксичних парадигм	65
----------------	--	----

РОЗДІЛ III. ФУНКЦІЙНА СЕМАНТИКА ЛЕКСИЧНИХ І ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ

Важеніна Олена	Відфраземні деривати химерної прози Євгена Гуцала: типологія, способи творення, функції	69
Gorobets Daria	Rola związków frazeologicznych o znaczeniach motywowanych częściami ciała	74
Митько Неля	Особливості вживання паремій у творах В. Шкляра	78
Міхєєва Тетяна	Біблійні та фольклорні символічні значення зооморфізму <i>vivця</i>	83
Пилипак Валерія, Берест Вікторія	Семантико-прагматичні відтінки жаргонної лексики в романі Любка Дереша «Намір!»	86

РОЗДІЛ IV. ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИКИ ТЕКСТУ, ДИСКУРСОЛОГІЇ, ДИСКУРС-АНАЛІЗУ

Бацевич Флорій	Категорія емпатії та процеси породження тексту	91
Верби́ненко Юлія	До питання опису дискурсивних одиниць	95
Галаур Світлана	Регулятивні стратегії й тактики в сучасній українській художній прозі	99
Космеда Тетяна	Актуальна проблематика української лінгвоконфліктології	102
Красникова Валентина, Шаповалова Наталья	Адаптація и переинтерпретация литературного произведения: текст → кинотекст	107
Кравченко Елла	Феноменальна сутність <i>заголовков – текст</i>	110
Кришталюк Ганна	Фразеологічний вимір конструювання медіа-подій	113
Міщинська Ірина	Особливості мовленнєвих ситуацій ділового дискурсу	116

Ситар Ганна, Рогова Марина	Контент-аналіз політичних програм кандидатів у президенти України П. Порошенка, Ю. Тимошенко та В. Зеленського (на матеріалі виборів президента України 2019 року)	119
-------------------------------	--	-----

РОЗДІЛ V. СОЦІОЛІНГВІСТИКА, ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЯ ТА ОНОМАСТИКА: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ

Андрущенко Вікторія	Ономастикон англійської мови в етимологічному, семантичному та когнітивному аспекті дослідження	126
Антонюк Олена	Білінгвізм, диглосія чи суржик (до питання мовної ситуації міста Вінниці)	131
Жаровська Олена	Культурологічні універсалиї в інформаційно-комунікативному суспільстві	133
Protsenko Igor	Situación lingüística del Paraguay. Peculiaridades del español y el guaraní Paraguayo. Jopará – “la tercera lengua del paraguay” (reflexión de la situación lingüística del Paraguay en la literatura. Novela de Juan Manuel Marcos “El invierno de Gunter”)	137
Руденко Марина	До питання про загальнолінгвістичний аспект дослідження жаргону (40-і рр. XIX ст. – 20-і рр. XX ст.)	144
Тихоша Валентина	Урбоніми міста Херсона: структурно-семантичний аспект	148

РОЗДІЛ VI. ПРИКЛАДНА ЛІНГВІСТИКА: НАПРЯМИ ТА МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Гарбера Ірина	Лінгвістична база даних «Концепт людина у фразеології східностепових українських говірок» як засіб формальної репрезентації структури концепту	154
Данилюк Ілля	Модель мовної особистості на рівні пунктуації	160
Дарчук Наталія	Дерево залежностей як параметр авторського стилю	164

Дорожинська Альона	Лексикон польської та української активної фразеології: створення онлайн словника із друкованої книги	168
Зубань Оксана, Гарбіч Аліна, Новікова Дар'я, Романюк Богдана, Єсипенко Анастасія	Бази даних електронної версії словника «активні ресурси сучасної української номінації» (студентський проєкт)	173
Клименко Наталія	Принципи укладання словника східноstepових говірок	178
Робейко Валентина, Сажок Микола, Селюх Руслан, Федорин Дмитро, Юхименко Олександр	Моніторинг новинних youtube-каналів за допомогою системи розпізнавання мовлення	183
Ситар Ганна	Синтаксична індексація Корпусу української мови: проблеми і перспективи	186
Яблочков Микита	Створення комп'ютерного інструментарію для дослідження структури статті тлумачного словника: на прикладі словника іспанської мови.	189

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ	196
------------------------------	-----